

www.inhillegersberg.nl

**Commissie
Grondwater**
Oud Hillegersberg

BEWONERSINITIATIEF VOORKÓMEN PAALROT OUD HILLEGERSBERG

VOORTGANGSRAPPORTAGE JANUARI 2016

1) Inleiding

Op 8 december 2014 heeft de gebiedscommissie Hillegersberg-Schiebroek namens de gemeente Rotterdam het bewonersinitiatief “voorkómen paalrot Hillegersberg” gehonoreerd (uitvoering in 2015 en 2016). Doelstelling is om in (Oud) Hillegersberg de grondwaterstand te herstellen en zodoende te voorkómen dat er verdere funderingsschade optreedt.

Het motto van het project is “droge voeten en natte palen”, waarbij het afwegen van belangen van wateronderlast (te lage grondwaterstand) en wateroverlast (te hoge grondwaterstand) centraal staat. De bestuurlijke afspraken die in oktober 2013 zijn gemaakt tussen gemeente, hoogheemraadschap en commissie grondwater Oud Hillegersberg (cgOH) vormen de basis van het project. Het project sluit eind 2016 af met een set van bestuurlijke afspraken over maatregelen om voortschrijdende paalrot tegen te gaan. De uitvoering van deze maatregelen is gepland in de periode 2016-2021.

Deze voortgangsrapportage kijkt terug op de activiteiten van juli t/m december 2015 en blikt vooruit op januari-juni 2016. De algemene conclusie is dat het project inhoudelijk goed op koers ligt. De belangrijkste activiteiten van het afgelopen half jaar zijn het bijdragen aan het onderzoek naar het oplossen van grootschalige droogstand van funderingshout in de Graven- en Bloemenbuurt, het adviseren bij het vervangen van de riolering in de Straatweg en het inspreken bij het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en de Keur van het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK). Paragraaf 2 beschrijft deze activiteiten.

Paragraaf 3 blikt vooruit op de activiteiten van januari 2016 t/m juni 2016. Voor de inwoners van Hillegersberg Zuid (Kleiwegkwartier) en Noord (Oud Hillegersberg) wordt op 24 maart 2016 een bewonersavond georganiseerd. Andere belangrijke activiteiten zijn de bijdragen aan het uitwerken van oplossingsrichtingen voor grootschalige droogstand van funderingshout in Hillegersberg Zuid en aan het uitwerken van de afspraken om in Oud Hillegersberg voortschrijdende paalrot tegen te gaan. Deze paragraaf sluit af met een verantwoording van de uitgaven in 2015 en de begroting voor 2016 (zie ook bijlage 1). Bijlage 2 geeft een overzicht van paalrot-documenten die op de website van onze bewonersorganisatie staan (www.inhillegersberg.nl).

2) Terugblik juli - december 2015

Droogstand Graven- en Bloemenbuurt

In juni 2015 heeft de cgOH het rapport "Graven- en Bloemenbuurt, Verkenning oorzaak droogstand houten funderingen" uitgebracht. Dit rapport stelt dat de verlaging van de grondwaterstand wordt veroorzaakt door het slecht functioneren van riolen en drains en het bemalen van diep grondwater voor spanningsbemalingen van bouwwerken. Wij bevelen aan om de aanvulling van het grondwater te vergroten door het loskoppelen van de hemelwaterafvoer van woningen en het toepassen van waterpasserende verharding.

In september 2015 is het rapport van de cgOH besproken in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte (BWB). De wethouder stelde dat enkele aanbevelingen omarmd zijn. Hij zegde toe om in het najaar met een officiële reactie op het rapport van de cgOH Kleiwegkwartier te komen. In een 14 oktober gedateerde brief aan de cie. BWB schreef wethouder Eerdmans dat de gemeente Rotterdam uitsluit dat er een duidelijke correlatie is tussen het niveau van het diepe grondwater en de lagere grondwaterspiegel in het Kleiwegkwartier. De wethouder verwachtte eind 2015 een rapport uit brengen over de werking van de drainage en de lage grondwaterstanden in de Gravenbuurt.

In opdracht van de cgOH hebben WARECO en FUGRO in november een review uitgebracht op het rapport Graven- en Bloemenbuurt. Dit review stelt:

- Het is mogelijk dat een deel van de vastgestelde verlaging van 0,3 m in het bovenste grondwater is veroorzaakt door spanningsbemalingen. Op basis van de aanwezige (hoge) weerstand in het bodempakket wordt verwacht dat slechts een beperkt deel van de 0,3 m hierdoor kan worden verklaard;
- Naar verwachting wordt de verlaging van circa 0,3 m in het bovenste watervoerend pakket voor het grootste deel veroorzaakt door ontwatering in hetzelfde pakket. Naderonderzoek zou hierover meer duidelijkheid kunnen geven;
- Het ligt voor de hand om de grondwaterstand te herstellen door een combinatie van het aanvoeren van (oppervlakte)water en het langer vasthouden van (regen)water in de bodem.

De cgOH kan zich goed vinden in de conclusies en aanbevelingen van het review.

Vervanging riolering Straatweg

In een bilateraal overleg van de cgOH met wethouder Eerdmans op 15 juni 2015 is gesproken over het vervangen van de riolering langs de Straatweg. Afgesproken is dat gemeente in september 2015 direct betrokkenen uitnodigen voor een informatieavond. Op de op 8 september gehouden informatieavond gaven de gemeente en de cgOH een presentatie. De gemeente verstrekte nieuwe informatie en bleek op basis hiervan besloten te hebben dat de Straatweg niet op te hogen en in de zijstraten van de Straatweg geen waterpasserende verharding toe te passen en de infiltratieleidingen direct aan te sluiten op het oppervlaktewater. De cgOH vond de informatievoorziening en de (wijze van) besluitvorming van de gemeente niet passen bij de in november 2014 gemaakte bestuurlijke afspraken.

In het actualiteitendebat van 10 september stelde de VVD het vervangen van de riolering langs de Straatweg aan de orde. In de vergadering van de commissie BWB van 16 september is gesproken over de communicatie tussen gemeente en bewoners. Naar aanleiding van het actualiteitendebat schreef wethouder Eerdmans op 15 oktober aan de commissie BWB:

- zodra de bestaande bestrating en de tramsporen op de Straatweg aan vervanging toe zijn, worden de Straatweg en zijstraten opgehoogd en zal waterpasserende verharding onderdeel uitmaken van het ontwerp;

- de gemeente blijft inzetten op een goede communicatie met de omwonenden en de gemeente initieert een nieuw overleg met de commissie grondwater Oud Hillegersberg over de grondwaterproblematiek in dit gebied;
- de RET heeft in juni 2015 aangegeven dat spoorvervangings in de Straatweg, tussen Tivolibrug en Weissenbruchlaan, rond 2025 aan de orde is. Dit betekent dat de Straatweg nu nog niet kan worden opgehoogd naar uitgiftepeil, een randvoorwaarde voor het aanleggen van waterpasserende verharding voor de gemeente zoals hierboven aangegeven. Omstreeks 2025, gelijktijdig met de vervanging van de tramrails, wordende Straatweg en zijstraten opgehoogd en past de gemeente waterpasserende verharding toe.

Inmiddels wordt het vervangen van de riolen langs de Straatweg conform de brief van wethouder Eerdmans uitgevoerd. De gemeente heeft een nieuw overleg met de cgOH geïnitieerd. Dit maandelijks overleg is voor het eerst gehouden in november 2015. Het HHSK wordt vanaf januari 2016 uitgenodigd om deel te nemen aan dit overleg.

De discussie over de wijze van besluitvorming over het vervangen van riolen langs de Straatweg heeft geleid tot een gestructureerd maandelijks ambtelijk overleg tussen gemeente en cgOH, waarvoor ook het HHSK wordt uitgenodigd. Ook is er een afspraak gemaakt voor een bestuurlijk overleg gemeente-HHSK-cgOH.

Inspreken bij ontwerp Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP4)

Bij het inspreken in de commissie BWB op 18 november hebben de bewonersorganisaties uit Hillegersberg gevraagd om de zorgplicht grondwateronderlast te verankeren in het GRP4 en de begrippen “structurele nadelige gevolgen van grondwateronderlast” en “doelmatige maatregelen” uit te werken. Op 17 december stelde de gemeenteraad het GRP4 vast.

De zorgplicht grondwater is niet verankerd in het GRP. Wel werd de motie van SP en VVD “prioriteit aan funderingsrisicogebieden” met algemene stemmen aangenomen. Deze motie draagt het college op om in 2016 prioriteit te geven aan de inspectie van oude riolen in de funderingsrisicogebieden en met een concreet plan te komen voor rioolverbetering en -vervangings in alle risicogebieden. Gevraagd wordt hoeveel kilometer lekke riolering tot aan 2020 vervangen gaat worden in risicogebieden, hoe dit zich **doelmatig** verhoudt tot de problematiek met grondwateroverlast en funderingsschade en welke risico’s er nu en in de toekomst zijn en/of worden voorkomen door deze **doelmatige** aanpak van lekkende riolen. Tevens wordt opgedragen dit aan de raad en de bewonersorganisatie in de specifieke gebieden te communiceren. Wethouder Eerdmans heeft de raad geadviseerd om met deze motie in te stemmen.

De cgOH is ingenomen met de brede steun van de motie. De kern van de motie is het nemen van doelmatige maatregelen (inclusief drains en infiltratieleidingen) zoals verwoord in de zorgplicht grondwater en het aangeven van welke risico’s nu en in de toekomst worden voorkomen (dus ook de financiële risico’s van voortschrijdende paalrot, ook wel de te vermijden kosten genoemd). Ook de opdracht om te communiceren met de bewonersorganisaties in specifieke gebieden stemt tot tevredenheid.

De cgOH beschouwt de motie “prioriteit aan funderingsrisicogebieden” als een pragmatisch anker van de zorgplicht grondwater in het rioleringsbeleid van de gemeente Rotterdam.

Inspreken bij ontwerp Keur

De cgOH heeft in juli 2015 in het kader van de vaststelling van de Keur van het HHSK een zienswijze ingediend. Hierin werd verzocht om de wijken Hillegersberg Zuid en Hillegersberg Noord aan te wijzen als kwetsbare gebieden voor grondwateronttrekkingen en voor deze gebieden strengere regels te laten gelden in het kader van vergunningverlening bij diepe bemalingen. Deze zienswijze is afgewezen, met als belangrijkste motief dat het hele gebied “op slot” zou gaan.

Bij het inspreken in de commissie Integraal Waterbeheer en de Verenigde Vergadering (VV) hebben de gezamenlijke bewonersorganisaties uit Hillegersberg gevraagd om het standpunt van de HHSK in zake aanwijzen van kwetsbare gebieden te heroverwegen of een gelijkwaardige bescherming in het beleid te verankeren. De VV heeft besloten om te onderzoeken in hoeverre de gewenste bescherming geregeld kan worden in een algemene regel en dat wanneer het niet mocht lukken de gewenste bescherming in een algemene regel vast te leggen het HHSK zich alsnog zal beraden over de mogelijkheid om de gevraagde bescherming met het aanwijzen van kwetsbare gebieden te regelen. Gevraagd werd vanuit de VV welke uitgangspunten en kaders het college voor ogen heeft en hoe in dit proces de VV in dit proces meegenomen

wordt, alvorens vast te stellen wat die kaders en uitgangspunten zijn om uiteindelijk te bepalen welke gebieden kwetsbaar zijn en hoe de gewenste bescherming te regelen. De portefeuillehouder, mevrouw Gerts, deelde mee dat het voornemen is om een klankbordgroep in te stellen met de gemeente en de cgOH als stakeholders en daarbij te streven naar besluitvorming in het 4^e kwartaal van 2016 en zegde toe de VV van de voortgang op de hoogte te houden.

De cgOH is blij met de prettige samenwerking met het HHSK en beschouwd het deelnemen aan de klankbordgroep als een unieke gelegenheid om de belangen van de stedelijke burgers te behartigen.

3) Vooruitblik jan t/m juni 2016

De activiteiten die naar verwachting in de periode jan-juni 2016 de aandacht vragen zijn:

- het ambtelijk voorbereiden van de eind 2016 te maken bestuurlijke afspraken om paalrot tegen. Deze afspraken worden voorbereid in het reguliere overleg gemeente-HHSK-cgOH;
- de bewonersavond van 24 maart 2016. Deze avond wordt georganiseerd in samenwerking met de bewonersorganisaties in Hillegersberg Zuid (Kleiwegkwartier) en het project "Goed gefundeerd";
- het afronden van de rapporten "bemaling HSL-tunnel" en "peilverlagingen polder Berg- en Broek";
- het zoek naar/begeleiden van een student om onderzoek te doen naar de effectiviteit van de infiltratieleiding Adriaen van der Doeslaan- Oude Raadhuislaan-Berglustlaan;
- het vooroverleg met Rijkswaterstaat over de bemalingen bij de aanleg van de verbinding A13 met A16
- mogelijke deelname aan de Verkenner Aanpak Funderingsproblematiek (VAF) van het ministerie van IenM.

Bijlage 1 geeft de verantwoording op hoofdlijnen van de uitgaven in 2015 en de begroting van 2016. In 2015 is ongeveer 1/3 deel van het budget gebruikt. De penningmeester van de bewonersvereniging in Hillersberg (waaronder cgOH ressorteert) controleert begin 2016 de financiële uitgaven.

BIJLAGE 1 UITGAVEN 2015 EN BEGROTING 2016

	uitgaven 2015	begroting 2016	totaal
bewonersavonden	74	3.600	3.674
website en digitale krant			pm
experts meetings			
organisatie		1.000	1.000
adviseurs	2.000	3.000	5.000
rapporten	906	3.300	4.206
afstudeeronderwerpen studenten		2.600	2.600
technische adviezen	6.050	7.500	13.550
kantoorbenodigdheden en onkosten	269	541	810
totaal	9.299	21.541	30.840

Het budget bestaat uit een bijdrage van de gemeente aan het bewonersinitiatief "herstel grondwaterstand" van € 24.340, € 1.500 sponsorgelden en € 5.000 personeelskosten adviseurs in kind. De personeelskosten adviseurs in kind zijn opgevoerd bij de kostenpost expert meetings.

BIJLAGE 2 PAALROT-DOCUMENTEN OP WEBSITE

1) Rapporten

- januari 2014 Oud Hillegersberg, maatregelen tegen paalrot. Rapport commissie grondwater Oud Hillegersberg.
- juni 2015 Graven en Bloembuurt, Rotterdam. Verkenning oorzaak droogstand houten funderingen. Rapport commissie grondwater Oud Hillegersberg.
- jan 2016 Review van WARECO en FUGRO van het rapport “Graven en Bloemenbuurt, Rotterdam. Verkenning oorzaak droogstand houten funderingen”.

2) Voorgangrapportages

- juli 2015 Inhoudelijke voortgangsrapportage november 2014 – juni 2015. Bewonersinitiatief voorkómen paalrot Oud Hillegersberg.
- januari 2016 Voortgangsrapportage januari 2016. Bewonersinitiatief voorkómen paalrot Oud Hillegersberg.

3) Adviezen aan bewoners

- 2013 Infiltratie grondwater en afkoppelen hemelwater
- 2013 Funderingshout en grondwater in Oud Hillegersberg

4) PowerPoint presentaties

- 2008 Grondwaterstanden Oude Raadhuislaan 29-39, meetresultaten. PowerPoint presentatie door Jelle Buma, Deltares.
- november 2011 Infiltratieleiding Oud-Hillegers. PowerPoint presentatie, bewonersavond Oud Hillegersberg, Sjoerd Enninga, Gemeentewerken Rotterdam.
- november 2011 Verkenning grondwaterstand en funderingsproblemen. PowerPoint presentatie, bewonersavond Oud Hillegersberg, commissie grondwater Oud Hillegersberg.
- februari 2014 Oud Hillegersberg maatregelen tegen paalrot, doorkijkje Kleiwegkwartier. PowerPoint presentatie, commissie grondwater Oud Hillegersberg.

5) Inspreken bij gemeente en waterschap

- september 2015 Impressie van de vergadering van de raadscommissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte op 21 september 2015 van het agendapunt “stand van zaken funderingsproblematiek”, inclusief de inspreektekst van de commissie grondwater Oud Hillegersberg.
- oktober 2015 Impressie van de vergadering van de Commissie Integraal Waterbeheer (IWB) van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard op 28 oktober 2015 van het agendapunt “vaststelling keur”, inclusief de inspreektekst van de commissie grondwater Oud Hillegersberg.

november 2015 Impressie van de vergadering van de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard op 25 november 2015 van het agendapunt “vaststelling keur”, inclusief de inspreektekst van de commissie grondwater Oud Hillegersberg.

december 2015 Impressie van de vaststelling door de gemeenteraad op 17 december 2015 van het “Gemeentelijk Rioleringsplan 2016”, inclusief de inspreektekst van de commissie grondwater Oud Hillegersberg bij het agendapunt “Gemeentelijk Rioleringsplan” van de vergadering van de raadscommissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte op 18 november 2015.

6) Wethoudersbrieven

october 2013 Brief van wethouder Van Huffelen van 23 oktober 2013 over funderingsproblemen in Hillegersberg, gezamenlijke afspraken en actiepunten.

juni 2015 Brief van wethouder van Schneider van 17 juni 2015 naar aanleiding van een mogelijke verzakking bij het bouwproject Willem van Hillegaersbergstraat 54.

october 2015 Brief van wethouder Eerdmans van 14 oktober 2015 met een officiële reactie op het rapport Droogstand funderingshout in Kleiwegkwartier van commissie grondwater Oud Hillegersberg.

october 2015 Brief van wethouder Eerdmans van 29 oktober 2015 betreffende afdoening toezeggingen bij het actualiteitendebat op 10 september 2015 over het vervangen van de riolering langs de Straatweg.